

Dorpen in Nederland strijden om inwoners

ACHTERGROND, Van onze verslaggever Marcel van Lieshout

gepubliceerd op 29 oktober 2008 02:45, bijgewerkt op 29 oktober 2008 10:23

AMSTERDAM - Veel plattelandsgemeenten willen veel te graag stadje zijn of spelen, vindt demograaf Jan Latten van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). 'De toekomstige demografische ontwikkelingen geven daartoe geen aanleiding. Zoek het karakter in het eigene, profileer je als regio waar rust en stabiliteit heerst.'

Maak van leegte en stilte een aantrekkelijk handelsmerk, betoogde Latten onlangs tijdens het jaarcongres van de Nederlandse Vereniging voor Demografie (NVD). Veel kleine gemeenten moeten niet de illusie hebben dat groei in het verschiet ligt. Latten: 'In Nederland krijgen we veel meer te maken met een soort reürbanisatie. Steden worden stedelijker, het platteland wordt landelijker.'

In het 'demografisch saaiste land van Europa' (Utrechtse hoogleraar sociale geografie en demografie Pieter Hooimeijer) geldt de bevolkingsprognose als een populair onderwerp voor congressen. Toen enkele jaren terug de eerste rapporten verschenen over bevolkingskrimp, vooral in Zuid-Limburg, schrok menig lokaal bestuurder. Krimp, het woord lijkt de contradictie van ambitie.

Inmiddels groeit bij die bestuurders de aandacht voor het onderwerp, en gisteren stond het op de agenda tijdens de Ruimteconferentie van het Planbureau voor de Leefomgeving. Ook volgende week tijdens de VNG-Gemeentedagen komt het aan bod.

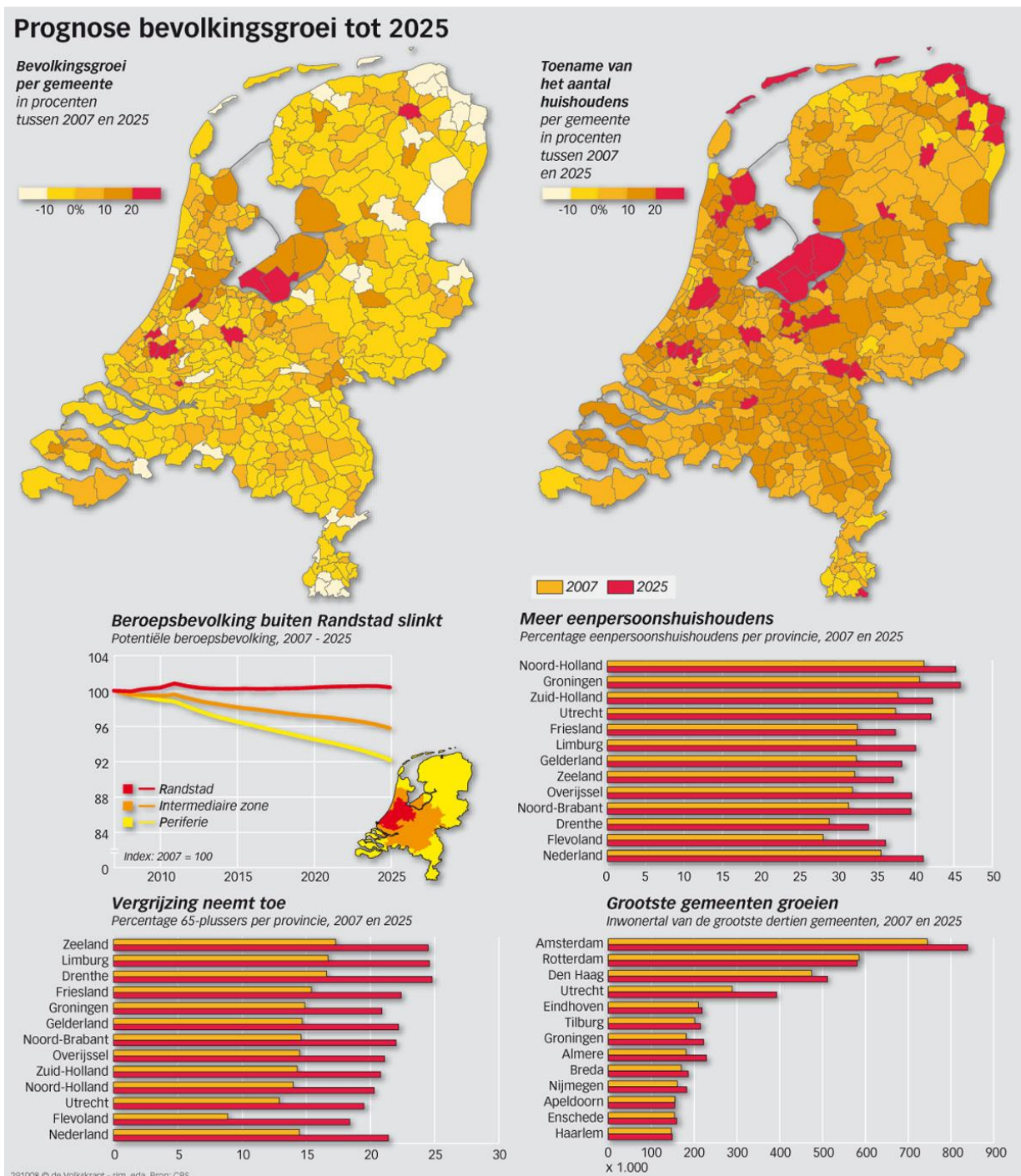
Dramatisch?

Is het allemaal zo dramatisch wat ons te wachten staat? Dat valt mee, sussen demografen. Voor Nederland als geheel stopt de bevolkingsgroei pas na 2035. De piek is dan bereikt (iets meer dan 17 miljoen inwoners) en daarna zal, in vijftien jaar tijd, het inwonertal terugvallen naar 16,8 miljoen. Geen spectaculaire schommelingen, zeker niet in vergelijking met bijvoorbeeld Duitsland of Italië.

Maar er gaat in Nederland wel iets veranderen in die zin, dat tussen nu en 2025 meer dan de helft van de gemeenten het inwonertal ziet teruglopen. Niet dat het schrikbeeld opdoemt van massale leegstand, in verreweg de meeste van die gemeenten zal het aantal huishoudens nog

toenemen. Volgens het CBS komen er in heel Nederland tot 2025 nog 800 duizend huishoudens bij.

Woningbouw is voorlopig dus nog wel geboden, maar ook aanpassing van het huidige woningbestand is nodig, zegt Martin Verbeek, projectleider van het door de EU gefinancierde pilotproject in Regio Twente. In die regio zal de aanwas van de bevolking in 2020 stagneren en vooral de samenstelling veranderen. Minder jongeren, minder werknemers, meer ouderen en meer eenpersoonshuishoudens, is de verwachting.

'Bestuurders houden niet van doemscenario's maar je kunt je maar beter op veranderingen voorbereiden', zegt Verbeek. 'Wij gaan woningen hier zo verbouwen dat ouderen er langer in kunnen wonen. In de woningbouwplannen van de Twentse gemeenten zal flink geschrapt moeten worden. Het gaat erom dat je slimmer, flexibeler bouwt, inspeelt op toekomstige behoeften.'

Krimp

In Zuid-Limburg, Zeeuws-Vlaanderen en delen van Groningen en Friesland is nu al sprake van bevolkingsafname. Regio's die op krimp rekenen, houden nauwlettend in de gaten hoe deze 'voorbeeldregio's' het probleem te lijf gaan.

Econoom Wim Derks van de Universiteit Maastricht: 'Maar de regio's zijn niet helemaal vergelijkbaar. In het noorden spreek je van dunbevolkte gebieden, leegloop van het platteland. Hier in Zuid-Limburg hebben dorpen meer potentie en spreek je eerder van leegloop van steden. In Maastricht ligt het sterftcijfer hoger dan het geboortecijfer.'

Om verdere leegloop te voorkomen, lijken alle bedreigde regio's zich op de welgestelde Randstedelijke senior te richten. De Blauwe Stad in Oost-Groningen is een voorbeeld, maar met het lokken van de senior wil het niet zo vlotten. Derks: 'We moeten hier ook niet denken dat ouderen zich massaal in Zuid-Limburg willen vestigen. En als jongeren blijven wegtrekken, komen we in de problemen met het aanbieden van zorg.'

Hoogleraar sociale geografie en demografie Pieter Hooimeijer moet een beetje lachen om de gemeentelijke strijd om nieuwe inwoners. Er wachten wezenlijker vraagstukken, zegt hij; al over enkele jaren zal de beroepsbevolking (15-65 jaar) afnemen. Hooimeijer: 'Hoe gaan we dan om met arbeidsmigratie? Gaan we door met die krampachtige discussie dat iedere migrant een probleem is, of kunnen Polen ook een oplossing zijn?'